

OBSAH

FOREWORD	5
PREDSLOV	6
PREDHOVOR	7
Prvá kapitola HISTÓRIA EURÓPSKEJ INTEGRÁCIE	
I. MYŠLIENKA EURÓPSKEJ JEDNOTY V EURÓPSKYCH DEJINÁCH	9
II. PROCESY EURÓPSKEJ INTEGRÁCIE PO DRUHEJ SVETOVEJ VOJNE	12
III. VZNIK TROCH EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV	15
IV. OD EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV K EURÓPSKEJ ÚNII	21
V. ĎALŠIE PREHLBOVANIE INTEGRÁCIE A PRÍPRAVA EURÓPSKEJ ÚNIE NA ROZŠÍRENIE	24
Literatúra	29
Druhá kapitola MEDZINÁRODNOPRÁVNA POVAHA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ ÚNIE	
I. MEDZINÁRODNOPRÁVNA POVAHA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV	30
A. Európske spoločenstvá ako subjekty medzinárodného práva	30
B. Charakteristika Európskych spoločenstiev ako medzinárodných organizácií	36
1. Európske spoločenstvá ako regionálna medzinárodná organizácia	36
2. Európske spoločenstvá ako čiastočne uzavretá (alebo čiastočne otvorená) medzinárodná organizácia	37
3. Európske spoločenstvá ako špecializované medzinárodné organizácie	37
4. Európske spoločenstvá ako integračná medzinárodná organizácia	37
5. Európske spoločenstvá ako supranacionálna (nadštátna) medzinárodná organizácia	38
II. MEDZINÁRODNOPRÁVNA POVAHA EURÓPSKEJ ÚNIE	39
III. ČLENSTVO V EURÓPSKYCH SPOLOČENSTVÁCH A V EURÓPSKEJ ÚNII	40

A. Vznik členstva	41
B. Možnosť zániku členstva v Európskej únii	44
Literatúra	47

Tretia kapitola **INŠTITUCIONÁLNY SYSTÉM EURÓPSKEJ ÚNIE**

I. VÝVOJ A ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA INŠTITUCIONÁLNEHO SYSTÉMU EURÓPSKEJ ÚNIE	48
---	----

II. CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH ZÁKLADNÝCH ORGÁNOV EURÓPSKEJ ÚNIE	53
---	----

A. Európska rada	54
1. Základná definícia.	54
2. Vývoj	54
3. Zloženie Európskej rady	56
4. Fungovanie Európskej rady	56
5. Vzťahy Európskej rady k iným orgánom	57
6. Pôsobnosť a úlohy Európskej rady	58
7. Výsledky činnosti Európskej rady	59
B. Rada Európskej únie.	59
1. Základná definícia.	59
2. Vývoj	60
3. Zloženie Rady Európskej únie	61
4. Fungovanie Rady Európskej únie.	62
5. Pôsobnosť a úlohy Rady Európskej únie	65
6. Hlasovacie modely v Rade Európskej únie	66
7. Vzťahy Rady Európskej únie k iným orgánom	71
C. Komisia	72
1. Základná definícia.	72
2. Vývoj	72
3. Zloženie Komisie	73
4. Fungovanie Komisie	76
5. Pôsobnosť a úlohy Komisie	76
6. Vzťahy Komisie k iným orgánom	78
D. Európsky parlament	79
1. Vývoj	79
2. Zloženie Európskeho parlamentu.	81
3. Fungovanie Európskeho parlamentu	84
4. Pôsobnosť a úlohy Európskeho parlamentu	87
5. Vzťahy Európskeho parlamentu k iným orgánom	89
E. Súdne orgány Európskej únie	90
F. Dvor audítorov	92

1. Vývoj	92
2. Zloženie Dvora audítorov	93
3. Fungovanie Dvora audítorov	94
4. Pôsobnosť a úlohy Dvora audítorov	95
III. CHARAKTERISTIKA NIEKTORÝCH SUBSIDIÁRNYCH ORGÁNOV EURÓPSKEJ ÚNIE	97
A. Hospodársky a sociálny výbor a výbor regiónov	97
1. Zloženie	97
2. Pôsobnosť a úlohy.	98
B. Ombudsman	100
1. Predpoklady na ustanovenie do funkcie	100
2. Pôsobnosť a úlohy ombudsmana	100
C. Európska centrálna banka	101
1. Riadiace orgány	101
2. Pôsobnosť a úlohy Európskej centrálnej banky.	102
Literatúra	104

Štvrtá kapitola **PRÁVNÝ SYSTÉM EURÓPSKEHO SPOLOČENSTVA A EURÓPSKEJ ÚNIE**

I. VZŤAH KOMUNITÁRNEHO A MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA	107
II. VZŤAH KOMUNITÁRNEHO PRÁVA A VNÚTROŠTÁTNEHO PRÁVA A PRINCÍPY ICH VZÁJOMNEJ KOEXISTENCIE	108
A. Komunitárne právo ako samostatný právny systém.	109
1. Význam rozhodovacej činnosti Súdneho dvora.	109
2. Spoločný trh a spoločný právny systém.	110
3. Význam osobitných princípov prieniku komunitárneho práva do vnútroštátneho práva	111
B. Priamy a nepriamy účinok komunitárneho práva vo vnútroštátnom práve.	112
1. Rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Van Gend en Loos.	112
2. Rozvíjanie princípu priameho účinku a jeho prijatie v členských štátoch	115
3. Požiadavka eurokonformného výkladu	118
C. Prednosť komunitárneho práva pred vnútroštátnym právom.	119
1. Rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Costa v. ENEL	119
2. Obsah a podmienky uplatňovania princípu prednosti Súdnym dvorom	120
3. Dopad princípu prednosti na tvorbu a aplikáciu práva v členskom štáte	121
4. Výnimky z princípu prednosti	122

5. Reálne presadenie práva Európskych spoločenstiev a dopad na procesný postup súdov	123
6. Princíp prednosti z hľadiska členských štátov.	123
D. Zodpovednosť členského štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva	126
III. PRAMENE KOMUNITÁRNEHO PRÁVA	127
A. Primárne komunitárne právo	129
1. Všeobecné právne zásady	131
2. Medzinárodná obyčaj	131
3. Rozhodnutia Súdneho dvora	131
B. Sekundárne komunitárne právo	132
1. Nariadenie.	133
2. Smernica	134
3. Rozhodnutie.	137
4. Odporúčania a stanoviská.	137
5. Medzinárodné zmluvy.	138
IV. PROCES TVORBY PRIMÁRNEHO A SEKUNDÁRNEHO PRÁVA.	138
V. ÚNIOVÉ PRÁVO	144
A. Primárne úniové právo	145
B. Sekundárne úniové právo	146
Literatúra	149

Piata kapitola **SÚDNY SYSTÉM EURÓPSKEJ ÚNIE**

I. SÚDNY DVOR A SÚD PRVÉHO STUPŇA	151
A. Organizácia Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa	151
1. Založenie, postavenie a všeobecná právomoc Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa	151
2. Súdny dvor a iné medzinárodné súdne orgány.	153
3. Súdny dvor a národné súdnictvo	154
4. Pramene práva upravujúce postavenie Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa.	154
5. Zloženie Súdneho dvora a Súdu prvého stupňa	155
a) Zloženie Súdneho dvora	155
b) Zloženie Súdu prvého stupňa.	158
6. Postavenie sudcu Súdneho dvora a sudcu Súdu prvého stupňa	159
a) Sudca Súdneho dvora.	159
b) Sudca Súdu prvého stupňa	161
II. PROCESNÉ PRAVIDLÁ V KONANÍ PRED SÚDNYM DVOROM A SÚDOM PRVÉHO STUPŇA.	161

A. Všeobecne o procesných pravidlách.	161
B. Povinné právne zastúpenie	162
C. Konanie	162
1. Spôsoby začatia konania pred Súdny dvorom	162
2. Dočasné opatrenia	164
3. Predbežná správa sudcu spravodajcu	166
4. Príprava konania a prostriedky tejto prípravy	166
5. Ústna časť konania	167
6. Konanie pred Súdom prvého stupňa	168
III. MIMORIADNY OPRAVNÝ POSTUP V KONANÍ PRED SÚDNYM DVOROM A SÚDOM PRVÉHO STUPŇA.	170
A. Návrh na revíziu	170
B. Návrh tretej strany na zmenu rozsudku	171
IV. ROZHODNUTIE O VÝKLADE	172
V. NÚTENÝ VÝKON ROZSUDKOV	173
VI. DRUHY A TYPY KONANÍ PRED SÚDNYM DVOROM A SÚDOM PRVÉHO STUPŇA	174
A. Konanie o porušení Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva členským štátom.	175
1. Účel konania	175
2. Komisia ako žalobca a členský štát ako žalovaný účastník	177
3. Pojem porušovanie povinnosti	177
4. Konanie	178
a) Administratívne štádium	178
b) Formálny proces – prvé štádium	179
c) Odôvodnené stanovisko	179
d) Námietky proti odôvodnenému stanovisku	180
e) Časový limit na odstránenie stavu porušovania povinností.	180
f) Formálny proces – druhé štádium	181
g) Obrana žalovaných členských štátov	181
h) Rozsudok vo veci samej a jeho účinky	182
i) Konanie podľa čl. 227 Zmluvy o založení ES	184
B. Konanie o neplatnosť aktu.	184
1. Účel konania	184
2. Preskúmateľné akty	185
3. Oprávnenie na podanie žaloby (locus standi).	187
4. Privilegovaní žalobcovia.	187
5. Neprivilegovaní žalobcovia	188
6. Napádanie rozhodnutí určených inej osobe	189
7. Lehota na podanie žaloby	193

8. Konanie vo veci samej	194
a) Nedostatok právomoci	194
b) Porušenie podstatných procesných požiadaviek	195
c) Porušenie Zmluvy o založení ES alebo právneho pravidla vzťahujúceho sa na používanie Zmluvy o založení ES	195
d) Chybné použitie právomoci	196
9. Rozhodnutie o žalobe a jeho účinky	197
C. Konanie o žalobe na nečinnosť	197
1. Účel konania	197
2. Predmet konania (ochrana pred opomenutím komunitárneho orgánu konať)	198
3. Oprávnenie podať žalobu	199
4. Procesný postup žalobcu pred podaním žaloby	200
D. Konanie o náhrade škody	201
1. Účel konania	201
2. Právo žalovať a žalovaná strana	202
3. Príslušnosť	202
4. Základy mimozmluvnej zodpovednosti a ich preukazovanie v konaní	202
5. Rozsudok vo veci samej a jeho nútený výkon.	203
E. Konanie o predbežnej otázke	203
1. Účel konania	203
2. Predmet konania	204
3. Súd oprávnený a povinný predkladať predbežnú otázku.	205
4. Postup slovenského súdu v konaní o predbežnej otázke	207
5. Postup Súdneho dvora v konaní o predbežnej otázke	210
6. Účinky rozsudku o predbežnej otázke v prerušenom konaní pred národným súdom	211
a) Konkrétne účinky	211
b) Všeobecné účinky.	212
7. Následky porušenia povinnosti národného súdu predložiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru	213
VII. Ostatné typy konaní.	214
A. Konanie o neaplikovateľnosti rozhodnutí	214
B. Konanie v zamestnaneckých sporoch	215
C. Konanie o návrhoch medzinárodných zmlúv	216
D. Konanie na základe rozhodcovskej doložky.	217
E. Konanie o žalobách v bankovníctve Spoločenstva.	218
Literatúra	220

Šiesta kapitola **OBČIANSTVO EURÓPSKEJ ÚNIE**

I. PRÁVO SLOBODNE SA POHYBOVAŤ A ZDRŽIAVAŤ NA ÚZEMÍ ČLENSKÝCH ŠTÁTOV	222
II. OBMEDZENIA VOĽNÉHO VSTUPU, POHYBU A POBYTU V INOM ČLENSKOM ŠTÁTE	224
III. OSOBITNÁ ÚPRAVA POBYTU ŠTUDENTOV	225
IV. OSOBITNÁ ÚPRAVA POBYTU OSÔB TRETÍCH KRAJÍN	226
V. AKTÍVNE A PASÍVNE VOLEBNÉ PRÁVO DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU	228
VI. AKTÍVNE A PASÍVNE VOLEBNÉ PRÁVO V KOMUNÁLNYCH VOĽBÁCH	231
VII. PRÁVO DIPLOMATICKEJ A KONZULÁRNEJ OCHRANY	233
VIII. PETIČNÉ PRÁVO K EURÓPSKEMU PARLAMENTU	235
IX. PRÁVO PODÁVAŤ SŤAŽNOSTI OMBUDSMANOVĽI	236
Literatúra	238

Siedma kapitola **OCHRANA ĽUDSKÝCH PRÁV V EURÓPSKEJ ÚNII**

I. POJEM A ČLENENIE ĽUDSKÝCH PRÁV V EURÓPSKOM PRÁVE	239
II. VÝVOJ A SÚČASNÁ PODOBA OCHRANY ĽUDSKÝCH PRÁV V EURÓPSKOM PRÁVE	247
III. KOMUNITÁRNO-ÚNIOVÝ PILIER OCHRANY ĽUDSKÝCH PRÁV V EURÓPSKEJ ÚNII	251
A. Úprava ľudských práv v primárnej legislatíve	252
B. Sekundárna legislatíva Európskej únie v oblasti ľudských práv	256
C. Konštantná judikatúra Súdneho dvora a všeobecné zásady v oblasti ľudských práv	259
D. Akty sui generis	269
E. Charta základných práv Európskej únie	272
IV. ĽUDSKÉ PRÁVA VO VONKAJŠÍCH VZŤAHOCH EURÓPSKEJ ÚNIE	276
V. MEDZINÁRODNÝ PILIER OCHRANY ĽUDSKÝCH PRÁV V EURÓPSKEJ ÚNII	278
A. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd	280

1. Všeobecná charakteristika Európskeho dohovoru	280
2. Protokol č. 12 a Protokol č. 13 k Európskemu dohovoru	283
3. Kontrolný systém a orgány poverené dohľadom nad dodržiavaním Európskeho dohovoru.	284
4. Proces prerokovania individuálnej sťažnosti pred Európskym súdom pre ľudské práva.	288
5. Právo na podávanie individuálnych sťažností a podmienky prijateľnosti individuálnej sťažnosti v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva.	289
6. Rozhodovacia činnosť orgánov Európskeho súdu pre ľudské práva	293
7. Vplyv rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva na právny poriadok a judikatúru súdnych orgánov Slovenskej republiky	296
B. Európska sociálna charta	301
VI. POSTAVENIE JEDNOTLIVCA A PROSTRIEDKY PRESADZOVANIA JEHO ZÁKLADNÝCH PRÁV V RÁMCI KOMUNITÁRNEHO PRÁVA	305
Literatúra	310

Ôsma kapitola **VNÚTORNÝ TRH EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (prvý pilier Európskej únie)**

I. VŠEOBECNE O VNÚTORNOM TRHU EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV	313
II. VOĽNÝ POHYB TOVARU.	318
A. Clá fiškálnej povahy	321
B. Daňové prekážky.	322
C. Kvantitatívne obmedzenia	322
D. Technické prekážky obchodu	323
E. Štátne monopoly obchodnej povahy.	324
F. Štátne podpory domáceho podnikania	325
G. Výnimky zo slobody pohybu tovarov	326
III. SLOBODA POHYBU OSÔB	328
A. Pracovníci	330
B. Právo na sociálne zabezpečenie	335
C. Obmedzenia pohybu osôb.	336
D. Výnimka zo slobody pohybu osôb.	337
E. Sloboda podnikania fyzických osôb	337
F. Sloboda podnikania právnických osôb.	340
G. Výnimka zo slobody podnikania.	341

H. Obmedzenie slobody podnikania	342
I. Uznávanie profesijnej kvalifikácie	342
IV. SLOBODA POHYBU SLUŽIEB	344
A. Obmedzovanie slobody pohybu služieb	349
B. Výnimka zo slobody poskytovania služieb	350
V. SLOBODA POHYBU KAPITÁLU A PLATIEB	350
A. Obmedzenia pohybu platieb a kapitálu	352
B. Výnimky zo slobody pohybu platieb a kapitálu	353
C. Obmedzenia pohybu kapitálu vo vzťahu k tretím štátom	354
D. Oprávnenia pre Radu	355
E. Oprávnenia pre členské štáty	355
Literatúra	357

Deviata kapitola **SPOLOČNÁ ZAHRANIČNÁ
A BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA
(druhý pilier Európskej únie)**

I. ÚVOD	358
II. ÚPRAVA A CIEĽ DRUHÉHO PILIERA EURÓPSKEJ ÚNIE	359
III. PRÁVNE AKTY V DRUHOM PILIERI EURÓPSKEJ ÚNIE	361
IV. SPOLOČNÁ OBRANNÁ POLITIKA EURÓPSKEJ ÚNIE	364
V. PRIJÍMANIE PRÁVNÝCH AKTOV A ZASTUPOVANIE EURÓPSKEJ ÚNIE V OTÁZKACH SPOLOČNEJ ZAHRANIČNEJ A BEZPEČNOSTNEJ POLITIKY	366

Desiata kapitola **POLICAJNÁ A SÚDNA SPOLUPRÁCA
V TRESTNÝCH VECIACH
(tretí pilier Európskej únie)**

I. ÚVOD	368
II. ÚPRAVA A CIEĽ TRETIEHO PILIERA EURÓPSKEJ ÚNIE	369
III. PRÁVNE AKTY V TREŤOM PILIERI EURÓPSKEJ ÚNIE	371
IV. POLICAJNÁ SPOLUPRÁCA	372
V. SÚDNA SPOLUPRÁCA	373
VI. PRÁVOMOC SÚDNEHO DVORA V TREŤOM PILIERI EURÓPSKEJ ÚNIE	374
VII. INÉ ORGÁNY V TREŤOM PILIERI	376

VIII. ROZŠÍRENÁ SPOLUPRÁCA ČLENSKÝCH ŠTÁTOV V TREŤOM PILIERI	377
Literatúra	380
Jedenásta kapitola EURÓPSKE MEDZINÁRODNÉ SÚKROMNÉ PRÁVO	
I. CHARAKTERISTIKA EURÓPSKEHO PRVKU V SÚKROMNOPRÁVNÝCH VZŤAHOCH (INTRAKOMUNITÁRNE VZŤAHY).	381
II. VÝVOJ POJMU EURÓPSKE MEDZINÁRODNÉ SÚKROMNÉ PRÁVO	383
III. PRÁVNE ZÁKLADY EURÓPSKEHO MEDZINÁRODNÉHO SÚKROMNÉHO PRÁVA.	385
A. Zmluva o založení Európskeho spoločenstva	385
B. Bruselský Dohovor a nariadenie Rady č. 44/2001 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach	386
1. Bruselský dohovor	386
2. Nariadenie Rady č. 44/2001 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach	387
C. Rímsky dohovor	390
D. Jednotný európsky akt.	394
E. Zmluva o Európskej únii (Maastrichtská zmluva)	394
F. Amsterdamská zmluva	394
G. Zmluva z Nice	396
H. Nástroje právnej regulácie	396
IV. APLIKÁCIA NORIEM EURÓPSKEHO MEDZINÁRODNÉHO SÚKROMNÉHO PRÁVA.	397
Literatúra	400
PRÍLOHY	
ZMLUVA O ZALOŽENÍ EURÓPSKEHO SPOLOČENSTVA.	403
ZMLUVA O EURÓPSKEJ ÚNII	514